

Nyhetsbrev

Vi samarbetar med kommuner i Stockholms län och Region Stockholm



2024-09-26 | Årgång 11 | Nummer 9

[Läs brevet i webbläsare](#)

Hej!

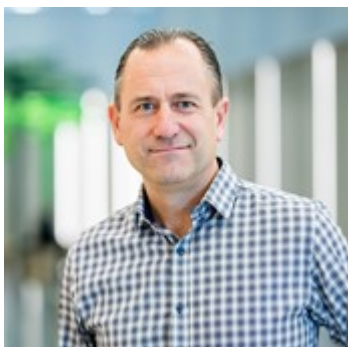
När detta Nyhetsbrev börjar författas är det precis dagarna innan den Nationella konferensen i palliativ vård, som i år äger rum i Västerås. När brevet sedan skickas ut är det samma dag som konferensen avslutas, den 26 september. Vi på PKC ser fram emot konferensen, att träffa alla vid vårt utställningsbord och att ta del av ny kunskap. Ett antal kortare referat från konferensen kommer vi dela med oss i nästa månads nyhetsbrev, men några purfärskas bilder från konferensen kan du ta del av redan i detta nummer.

I samband med konferensen kommer vi också möjlighet att visa upp vårt nya digitala verktyg som vi kallar Vilja. Ett bra namn tycker vi då verktöget vill uppmuntra och möjliggöra utveckling av den palliativa vården. Verktöget gör sig bäst i mobilen och kan hittas via vår hemsida eller via vår PKC-app. Som du vet är allt vårt digitala material öppet och kostnadsfritt för alla. Så även Vilja, som du kan läsa mer om längre ner i nyhetsbrevet.

Det vetenskapliga referatet är denna gång skrivet av Linda Björkhem Bergman, en av PKC:s två vetenskapliga ledare, och handlar om att Tidig anslutning till palliativ vård gav bättre livskvalitet.

Vi på PKC önskar Dig trevlig läsning!

Fredrik Sandlund med medarbetare



Fredrik Sandlund
Verksamhetschef



Anette Alvariza
Vetenskaplig ledare



Linda Björkhem-Bergman
Vetenskaplig ledare

Kalendarium

Kommande utbildningar med platser kvar



Utsättning av läkemedel i livets slut

Föreläsare: Linda Björkhem Bergman, överläkare, docent



Fortbildningseftermiddag för ST-läkare och specialister i palliativ medicin

Tema: Läkare är också människor



Infektioner i palliativ vård

Föreläsare: Christel Hedman, specialistläkare, medicine doktor



Palliativ vård – en introduktion

Halvdags digital introduktionsutbildning i palliativ vård



Att möta närstående – när livet ställs på sin spets

Föreläsare: Anette Alvariza, specialistsjuksköterska, professor i palliativ vård, vetenskaplig ledare PKC



Palliativ ombudsutbildning för personal inom akutsjukvård och geriatrik

Kostnadsfri 4-dagarsutbildning för personal i Region Stockholm



Hur möter vi döden inom LSS?

Kostnadsfri workshop om samtal rörande existentiella frågor. Ges i samarbete med Forum Carpe.



Hjärtstopp och beslut kring HLR

För läkare verksamma inom akutsjukvård och geriatrik i Region Stockholm



Symtomkontroll i palliativ vård

Föreläsare: Linda Björkhem Bergman och Per Fürst, överläkare



Leversjukdomar i palliativ vård

Föreläsare: Ann-Sofie Rehnberg, överläkare, PhD



Undersköterskans roll i palliativ vård

Föreläsare: Medarbetare PKC



Utbildning om palliativ vård anpassad för personal inom LSS – en introduktion

För chefer, ledare, samordnare och verksamhetsutvecklare inom LSS



De nödvändiga samtalen – läkare

Anordnas i samarbete med Palliativt utvecklingscentrum i Lund och RCC Stockholm Gotland



Palliativ cancervård – föreläsningar och release av webbutbildningar

Kostnadsfri information och föreläsning



Palliativa ombudsdagar 2024 (25 november)

Heldag för palliativa ombud utbildade av PKC



Utbildningar om palliativ vård anpassade för hemtjänstpersonal – en introduktion

Kostnadsfri information till dig i hemtjänsten



Palliativa ombudsdagar 2024 (28 november)

Heldag för palliativa ombud utbildade av PKC



2-dagars kurs i ST-handledning för specialister i palliativ medicin

Kursledare: Fredrik Walentin, specialist i neurologi, överläkare



Samtal i vardagen – för omsorgspersonal i kommunen

För undersköterskor och vårdbiträden inom kommunal vård och omsorg som arbetar i kommuner som har avtal med PKC



Trygg när döden närmar sig

För medarbetare och chefer inom LSS- och HSL-team. Utbildningen ges i samarbete med Forum Carpe.

Nyheter

Vilja –verktyget för att utveckla palliativ vård



Vilja är verktyget för att utveckla palliativ vård. Verktöget är nära till hands i mobilen och ger förslag på palliativa områden att utveckla.

Ta hjälp av Viljas metod med några enkla steg för att komma igång. Börja med nuläget, hur ser den palliativa vården ut hos er? Vilja ger inte svar på hur palliativ vård ska utföras utan på hur ni kan utveckla den hos er.

Du hittar Vilja på vår webbsida och i PKC-appen!

[Hemsidan](#)

[PKC-appen](#)

Hälsningar från PKC från nationella konferensen i palliativ vård!



Vi på PKC befinner oss just nu på den 9:de nationella konferensen i palliativ vård, i Västerås. Ovan ser du några rykande färska bilder från onsdagen.

Konferensen inleddes fint med inledningstal av organisationskommittén, av sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson, och med inspirationsföreläsaren Staffan Braw (initiativtagare till Lokala hjälpen i Västerås). Det bjöds också på underhållning med en fin dansföreställning.

Är du på plats? Kom gärna förbi vår monter för samtal!

Hej palliativa ombud i kommunerna!



Vill ni träffa varandra och dela erfarenheter av att vara palliativt ombud? Då är ni välkomna att anmäla er till årets ombudsdagar.

De äger rum den 25/11 och 28/11, samma program båda dagarna för att så många som möjligt ska kunna delta. Berätta för era chefer att de också är välkomna!

Årets tema är **”Självbestämmande – värdighet i vardagen”**. Sjuksköterskan Ramona Schenell talar om sin forskning som handlar om att bevara självbestämmande i palliativt skede på vård- och omsorgsboende. Tillsammans med Ramona vill vi lyfta spännande och viktiga frågor att diskutera tillsammans med er.

Hoppas vi ses!

25 november 2024 kl. 09.00–15.30

Palliativ ombudsdag 25 november

För palliativa ombud utbildade av PKC.

[Läs mer och anmäl dig](#)

28 november 2024 kl. 09.00–15.30

Palliativ ombudsdag 28 november

För palliativa ombud utbildade av PKC.

[Läs mer och anmäl dig](#)

Ökat intresse för utbildning i palliativ vård inom LSS-verksamheter och hemtjänstverksamheter



I november presenterar PKC utbildningsutbudet!

Intresset för utbildningar inom palliativ vård för LSS-verksamheter och hemtjänstverksamheter är hög. PKC har olika lösningar för att tillgodose detta vilket vi kommer presentera under en timmas introduktioner via Teams. Läs mer via länkarna nedan.

20 november 2024 kl. 14.30–15.30

Utbildning om palliativ vård anpassad för personal inom LSS – en introduktion

Vad förväntas av mig, som personal, i samband med att någon är döende? Vad är egentligen palliativ vård? Kostnadsfri information till chefer, ledare, samordnare och verksamhetsutvecklare inom LSS.

[Läs mer och anmäl dig](#)

26 november 2024 kl. 14.30–15.30

Utbildningar om palliativ vård anpassade för hemtjänstpersonal – en introduktion

Hur bekväm är jag att möta en person som är döende? Hur kan jag bemöta de närstående i allt det här svåra? Vad är egentligen palliativ vård? Kostnadsfri information till chefer, ledare, samordnare och verksamhetsutvecklare inom hemtjänst.

[Läs mer och anmäl dig](#)

En eftermiddag om Palliativ cancervård den 22 november!

Eftermiddagen riktar sig främst till dig som arbetar inom akutsjukvård och palliativ vård och vårdar personer som drabbats av cancersjukdom.

Under hösten 2024 släpper PKC 10 webbutbildningar om palliativ cancervård!

Detta vill vi uppmärksamma med en eftermiddag där vi träffas fysiskt och presenterar materialet. Ni kommer få lyssna till korta liveföreläsningar med flera av dem som bidragit till utbildningen och vi kommer också visa korta avsnitt från utbildningen.

Tid: 22 november 2024 kl. 12.30–15:30

Plats: Odenplan 7A, Norrtullsgatan 6, 113 29 Stockholm

Kurser i samtal och kommunikation



Kl. 08.30–17.00

Samtalskurs för sjuksköterskor inom cancervården

Teori blandat med övningar med skådespelare.

OBS! Det tillkommer eget förberedelsearbete som motsvarar ½ – 1 dag.

Kostnadsfritt för sjuksköterskor inom cancervården (RCC Sthlm Gotland finansierar).

- **24 januari 2025** [Läs mer och anmäl dig](#)
- **25 april 2025** [Läs mer och anmäl dig](#)

De nödvändiga samtalen 2-dagarsutbildning för läkare

Teori blandat med övningar med skådespelare.

OBS! Det tillkommer eget förberedelsearbete som motsvarar ½ – 1 dag.

Kostnadsfritt för läkare inom cancervården (RCC Sthlm Gotland finansierar).

- **21–22 november 2024** [Läs mer och anmäl dig](#)
- **20–21 februari 2025** [Läs mer och anmäl dig](#)

3 december 2024, kl. 09.00–15.30

Samtal i vardagen – för omsorgspersonal i kommunen

Teori och praktiska övningar i gruppen.

Kostnadsfritt.

[Läs mer och anmäl dig](#)

Tidig anslutning till palliativ vård gav bättre livskvalitet



Referat av Linda Björkhem-Bergman

Vetenskaplig ledare PKC

Överläkare och Docent vid Stockholms Sjukhem och Karolinska Institutet

Referat av artikeln: Bojesson A, Brun E, Eberhard J, Segerlantz M. **Quality of life for patients with advanced gastrointestinal cancer randomised to early specialised home-based palliative care: the ALLAN trial**, *Br J Cancer*, 2024, doi: 10.1038/s41416-024-02764-x. Online ahead of print.

Svensk studie om palliativ vård

I den här månadens nyhetsbrev har jag valt att skriva om en alldeles nyligen publicerad svensk studie om hur tidig anslutning till palliativ vård av patienter med magtarm-cancer kan leda till bättre livskvalitet – ALLAN-studien (1). Jag börjar med att översiktligt gå igenom bakgrunden till studien och vilka resultat som fanns sedan tidigare från andra länder. Det som gör den här studien viktig för oss är att den är gjord under svenska förhållanden vilket gör resultaten mer tillförlitliga för oss.

Studien om palliativ vård och lungcancer – en milstolpe

En av de mest uppmärksammade studierna som gjorts inom palliativ vård någonsin är en studie som publicerades 2010 som visade att patienter med lungcancer som tidigt fick tillgång till specialiserad palliativ vård fick både bättre livskvalitet och förlängd överlevnadstid (2). Den studien är något som vi ofta refererar till när vi vill visa på att tidig tillgång till palliativ vård är av stort värde – både för livskvaliteten och för att det kan ge leda till bättre prognoser för patienter med cancer. I studien visades att de som lottats (randomiserats) till tidig anslutning till palliativ vård levde i snitt 3 månader längre än de som fick "standardbehandling", vilket innebar att man erbjöds palliativ vård betydligt senare i sjukdomsförloppet. Studien publicerades i den prestigefyllda tidskriften *New England Journal of Medicine* 2010 och fick stor uppmärksamhet – kanske framförallt för

att palliativ vård visade sig förbättra prognosen för patienterna, något som man tidigare aldrig kunnat visa. Istället trodde många att anslutning till palliativ vård kunde leda till sämre prognos då man kanske inte skulle ge lika intensiv onkologisk behandling när vården har ett annat syfte och mål än att till varje pris förlänga livet. Trots detta kunde alltså studien visa på förlängd överlevnad utöver en förbättrad livskvalitet, vilket var ett stort erkännande för den palliativa vårdens kvalitéer (2).

"Studien är gjord under svenska förhållanden vilket gör resultaten mer tillförlitliga för oss"

Fler studier om tidig tillgång till palliativ vård

Efter detta gjorde samma forskarteam en studie där man studerade både patienter med lungcancer och patienter med övre magtarm-cancer (tex cancer i matstrupe och magsäck, bukspottkörtelcancer och levercancer) (3). I den studien kunde man fortsatt visa att patienter med spridd lungcancer upplevde bättre livskvalitet vid tidig tillgång till palliativ vård medan patienter med övre magtarm-cancer, lite förvånande, inte fick bättre livskvalitet av tidig palliativ vård. Resultaten var överraskande då patienter med övre magtarm-cancer ofta har en stor symptombörda och kan ha relativt snabba förlopp – det vill säga de liknar på många sätt förloppet vid lungcancer. Ändå kunde man alltså inte visa att patienterna med magtarm-cancer hade några direkt positiva effekter vid tidig tillgång till palliativ vård. Båda dessa studier gjordes i USA.

Flera andra studier har gjorts efter detta i olika länder, och även om de flesta visar på att tidig tillgång till palliativ vård oftast har positiva effekter så har resultaten ändå varierat (4–7). Det har till exempel varit svårt att upprepa resultatet från den första studien som visade att tidig tillgång till palliativ vård gav förlängd överlevnad.

Det finns många faktorer som spelar in när man ska tolka resultat av kliniska studier. För studier som rör anslutning till palliativ vård är det extra viktigt i vilket land studien görs, då upplägget och organisationen på den palliativa vården kan se så olika ut. Därför är det extra roligt att man nu genomfört en stor och välgjord studie i Sverige för att undersöka effekterna av tidig anslutning till palliativ vård. Det gör att resultaten blir mer tillförlitliga för svenska förhållanden.

ALLAN-studien

Syftet med ALLAN-studien var att bedöma om tidig anslutning till specialiserad palliativ hemsjukvård (via ASIH) hos patienter med övre magtarm-cancer ledde till bättre livskvalitet (1). Patienterna som ingick i studien hade olika typer av magtarm-cancer, där canceren visserligen var bedömd som obotbar men ändå var i förhållandevis tidigt skede där man fortfarande gav onkologisk behandling. Patienterna som ingick i studien hade cancer i matstrupe, magsäck, lever, gallvägar, bukspottkörtel eller tjocktarm. Patienterna lottades slumpmässigt (randomiserades) till antingen tidig anslutning till ASIH eller till en kontrollgrupp som fick vanlig "standardvård", vilket innebar att de oftast anslöts till ASIH i ett senare skede och ibland inte alls. Anslutningen till ASIH innebar bland annat tillgång till ett multiprofessionellt team med tillgång till läkare, sjuksköterskor, undersköterskor, fysioterapeut, arbetsterapeut, dietist och kurator.

Patienterna fick skatta sin livskvalitet efter 6, 12 och 24 veckor, och de som fått tidig anslutning till ASIH jämfördes med kontrollgruppen. Sammanlagt 118 patienter ingick i studien. Resultaten visade att de som fick tidig anslutning till ASIH rapporterade bättre livskvalitet jämfört med kontrollgruppen efter 24 veckor. Skillnaden mellan grupperna var 13 poäng på en 108-gradig skala där en förändring på åtminstone 4 poäng anses var en klinisk förbättring. Det var ingen skillnad i livslängd mellan grupperna och ingen skillnad i hur mycket onkologisk behandling patienterna fått.

"Ett tidigt palliativt förhållningssätt kan förbättra livskvalitén för patienter som närmar sig livets slut"

Hur kan vi använda resultaten?

Den nya studien visar att tidig tillgång till palliativ vård ger bättre livskvalitet för patienter med spridd magtarm-cancer i svenska förhållanden – det vill säga motsatt mot vad den

amerikanska studien visade (3). Jag tycker att man också kan tolka resultaten i ett bredare perspektiv, nämligen att ett tidigt palliativt förhållningssätt kan förbättra livskvaliteten för patienter som närmar sig livets slut. Alla har inte möjlighet, eller behov av, att anslutas till ASIH men genom att man tillämpar den palliativa vårdens filosofi med ett holistiskt synsätt kan vi bidra till förbättrad livskvalitet till personer i livets slut, oberoende av vårdform. Det innebär att vi i vården tar hänsyn till alla de fyra dimensionerna (fysiska, psykiska, sociala och existentiella aspekter), samt att vi arbetar utifrån de fyra hörnstenarna symptomlindring, teamarbete, kommunikation och relation samt ger närståendestöd.

Referenser

1. Bojesson A, Brun E, Eberhard J, et al. **Quality of life for patients with advanced gastrointestinal cancer randomised to early specialised home-based palliative care: the ALLAN trial.** *Br J Cancer.* 2024;131(4):729-36.
2. Temel JS, Greer JA, Muzikansky A, et al. **Early palliative care for patients with metastatic non-small-cell lung cancer.** *N Engl J Med.* 2010;363(8):733-42.
3. Temel JS, Greer JA, El-Jawahri A, et al. **Effects of Early Integrated Palliative Care in Patients With Lung and GI Cancer: A Randomized Clinical Trial.** *J Clin Oncol.* 2017;35(8):834-41.
4. Eychmuller S, Zwahlen S, Fliedner MC, et al. **Single early palliative care intervention added to usual oncology care for patients with advanced cancer: A randomized controlled trial (SENS Trial).** *Palliat Med.* 2021;35(6):1108-17.
5. Gomes B, Calanzani N, Curiale V, et al. **Effectiveness and cost-effectiveness of home palliative care services for adults with advanced illness and their caregivers.** *Cochrane Database Syst Rev.* 2013;2013(6):CD007760.
6. Hui D, Bruera E. **Integrating palliative care into the trajectory of cancer care.** *Nat Rev Clin Oncol.* 2016;13(3):159-71.
7. Kim CA, Lelond S, Daeninck PJ, et al. **The impact of early palliative care on the quality of life of patients with advanced pancreatic cancer: The IMPERATIVE case-crossover study.** *Support Care Cancer.* 2023;31(4):250.



Foto: Adobe

Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län samfinansieras av Region Stockholm samt kommunerna Danderyd, Ekerö, Haninge, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Nacka, Norrtälje, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Stockholms stad, Sundbybergs stad, Södertälje, Tyresö, Täby, Upplands-Bro, Upplands Väsby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker.

Läs mer om oss på: pkc.regionstockholm.se

Kontakt: pkc.siso@regionstockholm.se

Foto: Yanan Li (om ej annat anges)

Följ oss på Facebook och Instagram

Tipsa en vän

Dela utskicket:



[Avregistrera dig från nyhetsbrevet](#)



Palliativt kunskapscentrum
REGION STOCKHOLM